

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ

ГО МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНА ОСВІТА

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

«ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ»

17-18 травня 2018 року

м. Київ

**Вид-во НМУ імені О.О. Богомольця
Київ – 2018**

Редколегія:

І.В. Васильєва – д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософії, біоетики та історії медицини

С.Л. Шевченко – д.філос.н., професор кафедри філософії, біоетики та історії медицини;

О.А. Вячеславова – канд.філос.н., доцент, доцент кафедри філософії, біоетики та медицини;

С.Д. Місержи – канд.політ.н., доцент, доцент кафедри філософії, біоетики та історії медицини

К.О. Гололобова – канд.філос.н., доцент кафедри філософії, біоетики та історії медицини;

О.В. Романюк – канд.філос.н., ст.викл. кафедри філософії, біоетики та історії медицини.

Гуманітарні виміри трансформації сучасної вищої медичної освіти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. 17-18 травня 2018 року. – Київ: Вид-во НМД України, 2018. – 116 с.

До збірника включено тези та матеріали до виступів, що підготовлені до Всеукраїнської науково-практичної конференції «Гуманітарні виміри трансформації сучасної вищої медичної освіти». Досліджуються питання: ролі соціально-гуманітарних дисциплін у забезпеченні компетентного підходу в підготовці лікарів та фармацевтів; філософії медицини та вищої медичної освіти; етичної та біоетичної складових сучасної вищої медичної освіти в Україні та питання гендеру в системі сучасної вищої освіти; релігія та медицина; питання взаємодії фундаментальних клінічних та соціальних гуманітарних дисциплін в контексті гуманізації медицини.

Для всіх, хто зацікавлений у питаннях трансформації сучасної вищої медичної освіти.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність, повноту та надану інформацію у своїх текстах, а також точність наведених цитат.

І. Кулачинський, О.О. Сікорська ГУМАНІТАРНІ ДИСЦИПЛІНИ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ПЕРЕД СТУДЕНТІВ- ІНОЗЕМЦІВ	106
Марунчак КОРЕЛЯЦІЯ ДУХОВНИХ ТА ПРОФЕСІЙНИХ ЕТАПІВ СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ЛІКАРЯ	107
І. Мегрелішвілі ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ОН-ЛАЙН КУРСУ "РЕЛІГІЄЗНАВСТВО"	108
І. Остапчук ПРОБЛЕМА ГУМАНІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ	109
І. Пилипенко ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	110
І. Сергієнко ФІЛОСОФІЯ ГОСПОДАРСТВА ЯК ОСНОВА ЦІВІЛІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	111
І. Слоницький ТЕСТ ТЮРІНГА: АКСІОЛОГІЧНІ ВИМІРИ ТА ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ МЕДИЦИНИ	112
І. Ступак ФІЛОСОФІЯ ТА ІСТОРІЯ МЕДИЦИНИ В КОНТЕКСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ	113
Чербан КОРЕЛЯЦІЯ МЕДИЧНИХ ТА ДУХОВНИХ ПІДХОДІВ У ПРАКТИЦІ ЛІКАРЯ	114
І. Черкасов, Л.І. Остапчук, І.О. Тимошенко, І.В. Ліпатнікова ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНИХ І ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ АТОМІЇ ЛЮДИНИ З ВРАХУВАННЯМ ПОЛОЖЕНЬ СОЦІАЛЬНО-ГУМУНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН	115

Використана література

1. В больницах будут работать роботы-медсестры. Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://www.http://yaranga.su/chukotskie-duhi-bolezney>.
2. Создатель чат-бота "Евгений Густман" Сергей Уласен: искусственный интеллект успешно водит людей за нос. Электронный ресурс. – Режим доступа: <https://spbdnevnik.ru/news/2017-05-26/iskusstvenny-intellekt-uspeshno-vodit>.

ФІЛОСОФІЯ ТА ІСТОРІЯ МЕДИЦИНИ В КОНТЕКСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ

Ф.Я. Ступак
професор,

Національний медичний університет Імені О.О. Богомольця, Україна, м. Київ

У даній роботі розглядається зв'язок деяких аспектів філософії з важливою інтеграційною дисципліною, якою є історія медицини, що виглядає актуальним у контексті реформування освіти. Даному спрямуванню не приділялося належної уваги як окремішньому питанню підготовки майбутніх лікарів.

У Києво-Могилянській академії філософія формувалася як цілісний предмет. При цьому могилянці опановували і використовували й античну спадщину. Філософською і природничо-науковою основою медицини античної Греції була натурфілософія. У Стародавній Греції наука й філософія становили єдине ціле. Грецька філософія була комплексною дисципліною, що охоплювала всю науку, тобто не була відокремлена від триродничо-наукових знань, ще не визначила свій власний предмет дослідження. Усі великі медики були філософами, і навпаки, великі філософи були досить освіченими в медицині. В одному з повчань Гіппократа сказано: «Должно ... перенести мудрость (философию) в медицину, а медицину в мудрость (философию)».

У класичний період історії Стародавньої Греції сформувалися дві основні системи античної філософії: триродничо-наукове атомістичне вчення (Демокріт) і об'єктивний ідеалізм (Платон). Обидві вони вплинули на формування медицини, яка в давні часи була невіддільна від філософії.

Прикладом відомих і популярних філософів античної Греції був Діоген Синопський Кінік (бл. 412-323 р. до н.е.), який був засновником і главою школи кініків. Образ Діогена оповитий масою анекдотичних оповідань. Оскільки ніяких творів він не писав (в цьому подібний до Сократа), шлях до розкриття його філософських поглядів лежить через ці анекдоти. Його короткі і влучні вислови виражені у формі запитань, загадок та алегорій. Розповіді про його вчинки дивували сучасників своєю парадоксальністю, а часом нібито абсурдністю. Жив він як жебрак, чучував на голій землі, ховаючись від негоди в стару бочку. Властивість його вдачі – рівний веселий характер, дотепні вислови і незалежне поводження з людьми. Діоген своїм особистим життям доводив незалежність життя від зовнішніх умов, нехтував громадською думкою і умовностями, панівною в його часи мораллю. Він визнавав себе «громадянином світу», вважав, що основа щастя в обмеженні потреб і поверненні до «природного стану». На запитання, звідки він, Діоген сказав: Я громадянин світу», а на запитання, що є в житті сумного, він відповів: «Старість у бідності». Коли його запитали, чому він просить милостиню біля статуї, Діоген сказав: «Щоб привчити себе до відмов». Серед дня він ходив з ліхтарем у руках, пояснюючи: «Шукаю людину». Побачивши борця-невдачу, який займався медициною, він запитав його: «Чому це? Чи ти хочеш цим згубити тих, хто колись долавав тебе?». Розпуснику, який лікував око одній дівчині, він зауважив: «Дивись, рятуючи око, не згуби дівчину».

До філософів того часу можна віднести й давньогрецького народного поета, мислителя, наставника-мораліста Езопа (VI ст. до н. е.), знання і мудрі висновки якого протиставлялися поверховим знанням тогочасної знаті і його господаря-філософа. Езоп вказував, що «цінність справи не в швидкості, а в досконалості її звершення».

Езопу приписують авторство численних байок. Серед байок Езопа медичної тематики «Стара жінка і лікар». «Стара жінка захворіла на очі. Отож покликала вона лікаря й пообіцяла, що заплатить йому. Лікар приходив, прикладав мазь і, поки очі у жінки були закриті, кожного разу щось крав у неї. Коли вже все повиносив, він закінчив лікування і став вимагати умовленої плати. Жінка не захотіла платити, і лікар повів її до архонтів. Там вона розповідала, що обіцяла йому заплатити, коли він вилікує її очі, однак тепер, після лікування, вона себе гірше почуває, ніж раніше. «Бо тоді, – сказала вона, – я бачила всі свої речі, а тепер нічого не бачу». Так нікчемні люди через свої хитрощі себе ж і викривають».

Одна з байок присвячена Діогену – «Діоген у дорозі». «Кінік Діоген, подорожуючи, підійшов до повноводної ріки і зупинився в безпорадності. Один із перевізників побачив його, стурбованого, підійшов до нього й переpravив через ріку. Діоген, вражений такою доброзичливістю, стояв і нарікав на свою бідність, через яку не міг віддячити своєму благодійникові. Поки Діоген, замислений, стояв, перевізник побачив іншого подорожнього і теж його переpravив. Тоді Діоген підійшов до нього і сказав: «Не можу я тобі подякувати за послугу. Адже я бачу, що ти робиш це не свідомо, а в хворобливому стані». Байка доводить, що тих, хто догоджає і порадином, і непорадином, розцінюють скоріше як нерозсудливих, а не як добродійних».

Отже, наведене сприятиме розширенню світогляду та розумінню зв'язку філософії та історії медицини.

Використана література

1. Гиппократ. Избранные книги. – М.: Биомедгиз, 1936.
2. Ступак Ф.Я. История медицины. – К.: Книга-плюс, 2017.